Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 119 JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 24, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 24-го ЧЕРВНЯ 1997 р. Ч. 119 РІК CIV.

ДЕПУТАТИ УКРАЇНИ ВІДКИНУЛИ ВЕТО ПРЕЗИДЕНТА

Київ (УНІАР). — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз поінформував парляментаристів, що від Президента Леоніда Кучми надійшов лист з повідомленням, що закон про місцеві державні адміністрації повернено у Верховну Раду без розгляду, оскільки парлямент ухвалив його з порушенням процедури, передбаченої пунктом 4 статті 94 Конституції України. Тобто, жодне із зауважень Президента не було подолано двома третинами голосів.

З цього приводу О. Мороз сказав: "Ми уважно розглянули зауваження Президента до цього закону. Більшу частину з них ми врахували. Леонід Данилович Кучма повинен знати, що в 94-ій статті Конституції крім пункту 4 є ще пункт 2, де говориться про те, що Президент має право повертати закони до парляменту із зауваженнями".

Голова парляменту запропонував невідкладно включити до порядку денного закон про місцеві державні адміністрації України та проголосувати за цей закон конституційною більшістю.

Депутат Роман Безсмертний запропонував негайно розглянути проєкт правильника Верховної Ради і ухвалити принаймні ту його частину, яка стосується подолання вето Президента.

Після короткого обговорення відбулося голосування , під час якого за подолання вето Президента проголосувало 302 депутати, тобто конституційна більшість.

Реґата, присвячена введенню нової валюти

Гельсінкі. — Тут біля пристані поблизу базарної площі пришвартувалися великі швидкісні морські яхти типу "Ерікзон-80", на щоглах яких повівають прапори держав-членів Европейського союзу. При чому, на цих прапорах є зображення майбутньої нової европейської валюти "евро". У змаганнях беруть участь і трикорпусні кораблі. Учасники від кожної країни заплатили по 10,000 дол. вступних внесків. Серед спонсорів є французька забезпеченева компанія "Сусека" і російська летунська компанія "Аерофлот".

Перегони вітрильників навколо Европи проходять під патронатом ЕС і мають на меті підготувати країни Північної Европи до введення спільної европейської валюти.

Розпочалися перегони у Шербурі, Франція й закінчаться у Стокгольмі. Вони проходять у п'ять етапів, які відбуваються один раз на два роки. Прибуттям у Гельсінкі яхтсмени завершили передостанній етап цих змагань. Міські керівники Гельсінкі влаштували для учасників регати пишне прийняття.

Союзівка відкриває серію цьогорічних мистецьких програм

Союзівка (Г. Колесса). — З приходом літнього сезону оселя Українського Народного Союзу розпочинає серію мистецьких програм.

У суботу, 28-го червня, тут у залі „Веселка" відбудеться концерт вокально-інструментальної групи „Львів'яни", початок о год. 8:30 вечора. Після концерту відбудеться забава, грає оркестра „На здоров'я".

У суботу і неділю, 28-29-го червня, у приміщенні бібліотеки в Головному будинку проходитиме виставка мисткині Дарії Наумко. Експонуватимуться нові твори художниці — графіка, олійні й акварельні праці. Координатор виставок — Соня Семанишин.

У справі замовлення кімнат слід телефонувати (914) 626-5641. Члени УНС мають право на одержання 10 відс. знижки від оплати за перебування на Союзівці.

„Велика сімка" дасть Україні 300 млн. дол. на перебудову чорнобильського саркофагу

Денвер. — Історична вершинна нарада „Великої сімки", яка відбулася 20-22-го червня з участю Росії, закликала Україну серйозно взятися за реформи, щоб відкрити двері західним інвестиціям, і ухвалила надати Києву 300 млн. дол. на перебудову чорнобильського саркофагу.

Під час зустрічі лідерів Великобританії, Канади, Франції, Німеччини, Італії, ЗСА, Японії, а також Росії, яку запросили з метою більшого „прив'язання" до Заходу, прийнято також ряд інших глобальних рішень і рекомендацій. Зокрема, „Велика сімка" підтримала ранній вступ Росії до Світової організації торгівлі, закликала Китай поважати права людини в Гонг Конгу після того, як ця британська колонія перейде під його протекторат 1-го липня, поставила допомогу Боснії і Герцеговині у залежність від відновлення мирних переговорів та ухвалила збільшити допомогу найбіднішим країнам Африки.

Нарада також постановила досягти зменшення в атмосфері двоокису вуглецю, який спричинює парниковий ефект і веде до потеплення глобального клімату. Прийнято також рішення про спільні наукові дослідження проблем, пов'язаних зі старінням населення і забрудненням світового океану.

Три останні пункти документу, прийнятого „Великою сімкою", присвячені Україні. Подаємо їх нижче.

„36. Ми заохочуємо Україну енергійно взятися за здійснення економічних реформ і створення сприятливішого середовища для інвесторів. Негайний поступ у здійсненні претензійного пляну економічних реформ, затвердженого українським Урядом минулої осені, є ключовим у цих зусиллях і в отриманні доступу до значного фінансового пакету від міжнародних фінансових установ та інших донорів. Для того, щоб покращити легальне становище інвесторів і ставлення до них на практиці, Уряд повинен піти на вирішальні кроки. Це є стрижнем для розвитку сектора приватного підприємництва, без чого реформи не працюватимуть.

37. Ми досягли значного поступу у виконанні укладеного в 1995 році з Україною Меморандуму порозуміння (МП) щодо закриття Чорнобиля. Ми ще раз підтверджуємо наше зобов'язання надати Україні допомогу в контексті МП щодо мобілізації фондів на енергетичні проєкти, покликані домомогти їй у задоволенні енергетичних потреб після закриття Чорнобиля як в 2000 році, так і потім. На сьогодні узгоджено проєкти на суму понад 1 блн. дол. Ми закликаємо Україну продовжувати реформи, необхідні для постійного росту, особливо в енергетичному секторі.

38. Ми погодилися щодо важливости закріплення безпеки для довкілля саркофагу, який покриває залишки знищеного чорнобильського реактора. Це завдання є, без сумніву, поза можливостями однієї України. Це великий виклик міжнародній спільноті. Ми вирішили збільшити наше зобов'язання, взяте нами в МП з Україною. Підтримуючи створення багатостороннього механізму фінансування, ми погодилися, що „Велика сімка" надасть 300 млн. дол. під час існування цього проєкту. Ми закликаємо зацікавлені уряди та інших донорів приєднатися до нас на спеціяльній конференції восени, щоб забезпечити повне виконання цього проєкту".

П. Лазаренкові закидали байдужість до освітніх проблем

Київ. — Голова молодечого крила Народного Руху Вячеслав Килиленко звинуватив тепер вже колишнього прем'єра Павла Лазаренка у байдужості до питань освіти після того, як обіцяне засідання Уряду щодо цього не відбулося у призначений час, повідомила 18-го червня УНІАР. „Прем'єр-міністер не вміє тримати слова", — заявив В. Килиленко.

На Конгресі Української Молоді, що відбувся напикінці травня, П. Лазаренко пообіцяв провести 12-го червня засідання Кабінету Міністрів з питань освіти з участю представників Молодого Руху. Однак, за словами В. Килиленка, „засідання перенесли на 19-го червня, і ми тиждень працювали над документами, викликали людей з областей; а й 19-го засідання Кабміну не буде".

Молодий Рух вимагає боротьби з корупцією у вищих навчальних закладах, скасування обов'язкових трирічних відпрацювань для випускників, платного перескладання іспитів та заліків і припинення русифікації освіти. Організація також вимагає виплати заборгованих освітянам платень.

Рада безпеки погрожує Іракові новими санкціями

Ню Йорк. — Рада безпеки ООН провела попереднє голосування з приводу нових санкцій проти Іраку.

Всі члени висловилися за те, щоб покарати Ірак за чергове порушення угод, підписаних після війни у Перській затоці. Текст резолюції узгоджено з керівниками „Великої вісімки" під час їхньої зустрічі у Денвері. Новими санкціями Ірак може бути покараний за те, що не дозволив міжнародним інспекторам обстежити підприємства оборонного призначення.

Ірак своє наставлення виправдує тим, що він, як суверенна країна, має право заборонити міжнародну перевірку військових підприємств.

Це вже не перший раз, коли Ірак відмовляється виконувати рішення світової спільноти щодо іракської зброї масового знищення, а відтак виникає питання щодо політичних і торговельних санкцій, зокрема щодо обмеження експорту іракської нафти на світовий ринок.

Голосування у Раді безпеки підтвердило готовість знову покарати Ірак у тому випадку, якщо він і далі стоятиме на своєму у питанні міжнародних перевірок. За такий необов'язковий текст резолюції проголосувала навіть Росія, яка, ак відомо, перебуває у дружніх взаєминах з Іраком.

Керівники Ірану розпалюють антиамериканські настрої

Тегран, Іран. — Президент Ірану Алі Акбар Гашемі-Рафсанджані закликав мусулманські країни „рішучими діями відповісти на антиіслямські кроки З'єднаних Стейтів Америки".

Відкриваючи в Теграні конференцію Організації ісламських столиць і міст, іранський керівник підкреслив, що визнання Палатою Репрезентантів Єрусалиму столицею Ізраїля і висловлена американськими законодавцями рекомендація перемістити у це місто амбасаду ЗСА є „образою для всього ісламського світу".

Президент Ірану сказав, що його дивує мовчання лідерів тих арабських країн, які „по-дружньому приймають у себе американських емісарів". На думку Гашемі-Рафсанджані, „Вашингтон не буде вагатися, застосовуючи нові жорсткі акції проти мусулман".

Президент Ірану, каденція якого викінчується у серпні цього року, закликав посадників ісламських міст „рішучим протестом дати сіоністському режимові до зрозуміння, що мусулмани світу не будуть байдужі до дальшої долі Єрусалиму".

У праці конференції в Теграні беруть участь понад 180 представників найбільших міст 46 країн ісламського світу.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

ДЕПУТАТИ ЛІВОГО СПРЯМУВАННЯ ПРОТИ СПІВПРАЦІ З НАТО

КИЇВ. — Серед депутатів Верховної Ради України розповсюджено тексти двох документів з приводу спільних з НАТО навчань "Сі Бріз-97": заява до кримського парляменту про недоцільність згаданих навчань та проєкт заяви Верховної Ради України під назвою "У зв'язку з намаганнями втягнути Україну в блок НАТО". Проєкт підготували депутати лівоцентристського спрямування. Вони пропонують відмовитися від навчань і припинити всі переговори з цього питання. Ліві парляментаристи вимагають також звіту міністра закордонних справ Геннадія Удовенка, міністра оборони Олександра Кузьмука та інших урядовців, причетних до підготови хартії щодо співпраці з НАТО у військовій галузі. Звертаючись до Президента України Леоніда Кучми, депутати закликають відмовитися від курсу втягування України в НАТО, оскільки це зашкодить дружбі і співробітництву між народами України, Росії та Білорусі. У проєкті пропонується позбавити фінансування програму "Партнерство для миру", оскільки, на думку авторів, це суперечить національним інтересам України. Голова Координаційної ради об'єднання "Україна поза НАТО" Олександер Ткаченко зробив спробу включити до порядку денного пленарних засідань законопроєкт, підготований депутатом-комуністом від Севастополя Анатолієм Юрковським про заборону навчань, але спраба не вдалася, бо за таке рішення проголосувало тільки 139 депутатів.

ДЕПУТАТСЬКА ГРУПА "СЕЛЯНИ УКРАЇНИ"

КИЇВ. — У Верховній Раді України оголошено про створення депутатської групи "Відродження та розвиток агро-промислового комплексу України" ("Селяни України") на чолі з радником Президента, депутатом від Дніпропетровщини Євгеном Чулаковим. Цю подію прокоментували представники фракції Аграрної Партії, які вважають, що це проблема тих, хто її створив. "У нас є люди, які подали заяви до нашої фракції. У нас є серйозна резерва в інших депутатських групах і фракціях, щоб довести чисельність членів фракції до 40 осіб", — сказав депутат від фракції Аграрної Партії України Сергій Мельник. За словами Олександра Єльяшкевича "група Кучма-Лазаренко-Мороз діє і я не виключаю, що саме ця новостворена депутатська група буде ініціювати питання про продовження уповноважень нинішнього складу Верховної Ради".

НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ ГРУПИ НЕ БУДЕ

КИЇВ. — Верховна Рада розглянула проєкт постанови про заснування національної парляментарної групи з метою вступу до Міжпарляментарного союзу (МПС). Проєкт у порядку законодавчої ініціятиви вніс секретар Комітету Верховної Ради України в закордонних справах і зв'язках з СНД Ігор Осташ із групи "Реформи". МПС — це міжнародна організація, заснована у 1889 році з метою налагодження співробітництва та встановлення зв'язків між парляментами незалежних держав. МПС розроблює координаційні програми з політичних, економічних проблем і питань прав людини. На сьогодні членами МПС є 137 держав, в тому числі Естонія, Латвія, Литва, Росія, Азербайджан, Казахстан, Молдова, Узбекистан, Вірменія, Грузія, Киргизстан і Таджикістан. Членство Білорусі тимчасово припинено у квітні 1997 року. Проєктом постанови пропонувалося передбачити у державному бюджеті статтю про членський внесок парляменту України до бюджету МПС в сумі 49,369 швайцарських франків. Та фракція комуністів наполягала, щоб питання про вступ України в МПС розглядалося в пакеті зі вступом України до Міжпарляментарної асамблеї СНД та міжпарляментарного союзу України з Росією і Білоруссю, тому необхідних 226 голосів набрати не вдалося і питання зняли з розгляду.

Л. КУЧМА ЗУСТРІВСЯ З ПЕРЕМОЖЦЯМИ КОНКУРСУ "УЧИТЕЛЬ РОКУ"

КИЇВ. — Тут відбувся конкурс "Учитель року" під час якого до уваги бралося не лише фаховий рівень педагога, а й емоційність на лекціях та пошану до особистости школяра. Переможців конкурсу привітав Президент України Леонід Кучма, який поцікавився їхніми проблемами й пообіцяв подбати, щоб на літні вакації вони пішли із отриманою зарплатнею. Переможцю конкурсу присвоєно звання "Заслужений вчитель України" а також їм належить грошова нагорода в розмірі 30 мінімальних місячних заробітків.

ПОПОВНИЛИ МІСЬКИЙ БЮДЖЕТ

ОДЕСА. — Тут завершився термін продажу облігацій міської позики за їх мінімальну вартість. Керівник фондового відділу банку "Порто-Франко" В'ячеслав Воловик повідомив, що всі цінні папери продано і до міського бюджету надійшов 61 млн. гривень. Отримані гроші передбачається спрямувати на поліпшення життя мешканців міста. Приватні і юридичні особи, які стали власниками цінних паперів, з 1-го травня 1998 року зможуть отримати витрачені ними суми плюс 50 відсотків річних.

ПРОПОЗИЦІЯ АЛЬПІНІСТА

ЛЬВІВ. — Львівський майстер спорту з альпіністики Юрій Ризник у зверненні до Верховної Ради та Кабінету Міністрів України запропонував свої послуги, а саме: цілком безплатно зняти з державних установ і закладів совєтської символіки — серпи, молоти, зірки.

Чи справді наше життя таке „дурне"?

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Побачивши заголовок книжки „Життя наше дурне" мимоволі ставите це ствердження із знаком питання, застановляючись, чи так воно справді. Алеʼоднеʼ певне, такий заголовок дуже інтригуючий, як, і розуміється,автор, що мав відвагу писати на тему нашої недолі і ще запитувати „хто нам, українцям, винен, що ми такі бідні?".

Ю. Лех розповідає про А. Паламаря і його книжку в редакції „Свободи"

Автор цих „роздумів над недолею" є Арсен Паламар з Тернополя, про якого довідуємося із коротких інформацій на обкладинці цієї вийомкової книжки. Він народжений 1936 року в Копичинцях, закінчив Чернівецький Університет, спершу працював учителем, а відтак кореспондентом обласних газет. Він автор перших в Україні книг з етичної тематики та постійно друкується. Тепер працює в прес-службі у посадника Тернополя.

Книжка „Життя наше дурне" появилася в 1996 році і, розуміється, викликала бурю критики, обурення, але і схвалень. Видана в невеликій, як на Україну, кількості 1,000 примірників, шукає вона тепер видавця на дальший наклад. А покищо до редакції приносить її молода племінниця автора Юлія Лех, що перебуває в Ню Джерзі і за її старанням дістаємо до нашої книгарні малу кількість примірників для продажу, як і для редакції. Це вона розповідає нам про

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ВИГЛЯДАЮЧИ ВІДПРУЖЕНИМ ПІСЛЯ кількаденного відпочинку у своїй підмосковській дачі, російський президент минулого четверга, 19-го червня, на пресовій конференції з репортерами засобів масової інформації сказав, що не буде брати участи наступного місяця у мадридській конференції, де буде започатковано поширення НАТО на схід. Він підкреслив, що його неприсутність не є ігноруванням цього оборонного союзу Заходу, з яким він підписав окремий договір минулого місяця, але ця конференція НАТО є просто не надто приємною для громадськости Росії.

У П'ЯТНИЦЮ, 20-ГО ЧЕРВНЯ, в Пекіні, столиці Китаю, поліція силою розігнала понад 200 мешканців міста, котрі сидячою демонстрацією перед будинком головної кватири Комуністичної партії Китаю протестували проти мешканевої політики уряду. Кілька десяток поліціянтів було заангажовано до тієї акції, де порушниками виявилися місцеві жителі середнього і старшого віку, котрі демонстрували проти несправедливої на їхню думку мешканевої політики. Це вперше від відомої студентської демонстрації на Тіянанмень площі 1989 року, що китайці попробували демонструвати. Тоді воно закінчилось смертю багатьох.

В АМЕРИЦІ

У ЧЕТВЕР, 19-ГО ЧЕРВНЯ, не зважаючи на попередження про можливе накладення президентського вето, Сенат схвалив законопроєкт, яким призначив значну суму грошей для розвідчих агенцій ЗСА у бюджеті наступного 1998 року. Конкретної суми цього схвалення не подано, бо сенатори голосами 53 до 46 вирішили цього не робити. Сам законопроєкт був схвалений голосами 98 до 1. Білий Дім погрожує ветом тому, що згаданий законопроєкт має додаток, який дозволяє урядовим працівникам повідомляти конгресові власті про різного роду надуживття без страху будь-яких переслідувань навіть тоді, коли докази є таємною інформацією.

АДВОКАТ ОСКАРЖЕНОГО УРЯДОМ американця литовського походження Казиса Цюрінскаса за його участь у злочинах під час Другої світової війни сказав, що ще не вирішив чи буде вносити відклик до апеляційного суду про рішення федерального судді відібрати його клієнтові американське громадянство. Адвокат Лук Кассон зазначив, що 79-річний К. Цюрінскас не мав жодного відношення до злочинів вчинених його військовим литовським відділом під німецькою нацистською командою, котрий буцімто був причетним до тисячів убивств жидів, циган і комуністів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Книги — морська глибина

Ніхто не може заперечити того, що з приходом письма людство збагатилося неоціненними скарбами на всі віки, бо книжки стали світлом у темряві та найкращим засобом міжлюдських контактів і знання. Саме ці два знаряддя дали людям найшвидші користі наближення народів і взаємопізнання та вже невпинним кроком попровадили у майбутність аж до наших днів. Коли початкові кроки обидвох були доволі повільними та селективними, то уліпшення, техніка та сьогоднішня технологія зблизили та зробили їх доступними у більшій чи меншій формі для кожного. Немає сумніву, що саме письмо і книжка стали ядром усіх людських винаходів і уліпшень модерного цивілізованого світу, бо без їх використання все поступало б значно повільніше.

Сьогодні, напередодні 21-го сторіччя, коли наш модерний індустріяльний світ пульсує новими та ще кращими уліпшеннями отих двох засобів спілкування, закрадається небажане почуття, а навіть і страх, чи не занадто починає людство надавати важливости технології, занедбуючи оте первісне призначення — знаряддя допомоги людині. Тепер довкола бачимо чим раз частіше, що технологія перебирає функцію людини та у багатьох випадках дозволяє їй функціонувати тільки як змеханізованому роботові, забуваючи, що навіть робота створила людина. Вже маємо комп'ютери, котрі у кожній ділянці людського життя стали конечними, бо люди використовують їх, забуваючи про ті первісні знаряддя, котрі допровадили до сьогоднішніх уліпшень — вміння писати і читати. Засоби масової інформації тому кілька днів повідомили, що вже підготовляються до масового виробництва комп'ютери, котрі самі писатимуть те, що людина говоритиме, реаґуючи на голос. Ще одно уліпшення, але...

Вже тепер виховники і педагоги турбуються тим, що дітвора, вирощена на комп'ютерах, не вміє, та й до деякої міри оправдано, не хоче трудитися, щоб засвоювати елементарні знання, так вміло окреслених у Америці трьома буквами „РРР" — читання, писання, рахування. Читання книжок починає бути зайвим трудом, бо потрібну інформацію вже можна здобути з відповідних комп'ютерних програм, писання займає час, а невиробленість письма утруднює його розшифрування, залишається рахування, котре просто є зайвим, коли комп'ютер дає багато швидше всі потрібні обчислення і відповіді. Через такі міркування сьогоднішньої дітвори відповідальні батьки, педагоги і виховники правильно турбуються долею майбутности. Натомість читання книжок вже сьогодні починає бути проблемою в країні, та й не тільки серед молоді.

Треба б в якийсь приступний спосіб передати майбутньому поколінню свідомість того, що всі модерні уліпшення є потрібними та в багатьох ділянках конечними. Одначе не можна забувати того, що вони, оці знаряддя модерного світу, є таки вислідом отих первісних людству переданих скарбів письма і книжок.

На сторінках американської щоденної преси чимраз частіше появляються статті та статистики того, що книжка втрачає свою важливість для модерної людини, а читання починає набирати якости перестарілого та непотрібного мистецтва. Одна за одною зникають книжкові крамниці, бо неспроможні матеріяльно втриматися на поверхні модерного фінансового світу. І тут причиною не є тільки фінансові проблеми, важливу ролю має також ота байдужість до стремління чогось кращого в людському житті, до використання повного людського потенціялу, котрим кожного наділив Господь — розвиток і ужиття людського розуму.

Завжди треба пам'ятати, що мабуть жодні матеріяльні надбання не збагачують так людини, як читання книжок, бо саме в книжках, отій незбагненній та ніким досі вповні не відкритій морській глибині, можна найти всі добрива — розвитку, розуміння, стремління і здійснення мрій.

Петро Грицак

ПРОБЛЕМИ НОВОГО ІСТОРИЧНОГО РЕВІЗІОНІЗМУ

Саме тепер в Америці й Европі відбувається досить жвава дискусія на тему поширення НАТО: за і проти. Ця дискусія головно обертається довкола інтерпретації новітньої історії Европи та її стусунків з Росією, чи, ще цілком недавно, СССР. При тій нагоді можна завважити, головно серед американських академічних кіл, певну прихильність до Росії, яка проявляється як свого роду ревізія поглядів відносно цієї країни — від досить неґативних до цілком позитивних. Це спеціяльно стусується контроверсійних подій, які мали місце в російській імперії перед революцією 1917 року. Тому що в той час також відбувалися там дуже інтенсивні переслідування української мови й усяких проявів організованого українського життя, цього роду „історичний ревізіонізм" треба трактувати українцям в Америці як якесь крайньо неґативне явище, через релятивну молодість української державности та величезні політичні впливи й матеріяльні ресурси, якими ще диспонують її противники. До того належать (часто тільки ніби принагідно сказані) всякі ворожі чи попросту індиферентні згадки про Україну й українців у теперішній „ревізіоністичній" історіографії.

Це є передусім тенденція недавно великими накладами виданих книжок про історію Росії чи Східньої Европи (почата дуже успішно ще яких 20-30 років тому А. Солженіциним) представляти останні передреволюційні роки царської Росії на порозі XX ст. як великий поступ на шляху до розбудови модерної економічної структури імперії, як також у ділянці поширення загальної освіти народу. Це мало остаточно довести до свого роду обмеженої політичної емансипації усього російського народу шляхом поступової еволюції. Новим героєм тут представляється, наприклад, прем'єра (1906-1911) Росії П. Столипіна, який нібито хотів запровадити соціяльну справедливість, поправити „якість життя" в Росії фундаментальними реформами сільського господарства через елімінацію комунальної управи землею.

На жаль, як кажуть ревізіоністи, йому це все не цілком вдалося, бо його вбили прихильники автократичної, нічим не обмеженої царської влади, на чолі із самим царем, завзятим противником усяких реформ. Тут, одначе, ревізіоністи цілком забувають про виплекання Столипіним модерного російського шовінізму та боротьби із „інородцями" (до яких Столипін зачислав і українців) і масові, ще перед тим у Росії навіть нечувані, політичні репресії. Були вони предтечою пізнішного большевицького терору. Згадаймо хочби відомий винахід Столипіна, для більш інтенсивної транспортації засланців на Сибір: товарові ваґони із заґратованими вікнами й малою піччю в середині, широко потім уживані за часів СССР, знані до сьогодні як „столипінки". Також шибеничну петлю почали тоді звати „краваткою Столипіна", через масові присуди на повішення, видавані наглими судами за його прем'єрства. За Столипіна почали також застосовувати супроти української мови „Емський указ" із 1876 року. Ось який це був „проґресивний ліберал".

Псевдопатріотична дурійка, почата за Столипіна (як реакція на програну війну із Японією) доводить у Росії до відвертого шовіністичного шалу — до намагання за всяку ціну здобути Галичину, щоб викорінити „український сепаратизм" раз на все та взятися за якнайбільш активну, аґресивну політику на Балканах. Тому російська дипломатія робить зобов'язання, які зробили у 1914 році Першу світову війну неминучою. Розпочалася вона через убивство австрійського престолонаслідника Франца Фердинанда сербом Прінціпом, яке уважається сьогодні, і що дуже правдоподібно, інстиґованим російською таємною службою. Сербських патріотів вона вжила тільки як виконавців. Тут, правда, є ще й інші підозріння, включно із пізнішими большевиками, посередньо причетними до того атентату.

Американська історіографія, назагал, дотримується думки, що Росія зробила правильно, беручи участь у тій війні — через свою атавістичну „політично коректну" схильність до русофільства, намагання бачити в Росії, сьогодні вже ніби демократичній, дальше щось у роді потенціяльного союзника проти інших великих потуг. Все-таки деякі американські історики є переконані, що президент В. Вілсон, у 1917-18 роках намагаючись за всяку ціну зберегти територіяльну цілісність Росії, мимо волі, став „хресним батьком" пізнішого СССР.

Як пізніше стало відомим, за участь у війні держави Антанти обіцяли Росії, між іншим, Галичину й Константинопіль. Знаємо також, що Друга світова війна стала можливою тільки після відомого договору між Рібентропом і Молотовим про поділ Польщі між Німеччиною та СССР. Одначе в теперішній дискусії про поширення НАТО деякі впливові американські чинники говорять, що власне Німеччина ніби напала в хитрий спосіб, недавно аж „два рази" на Росію — у цілком ревізіоністичному дусі. Це якби Росія була якимось невинним ягнятком у інтриґах за військову першість у світі та не бажала загарбати решти території Европи (ще сьогодні деякі російські націоналісти говорять про якусь майбутню Росію „від Дабліну до Камчатки"). Це тільки в Европі, бо в Азії Жириновський пропонує Росії взяти ініціятиви на похід до самого Індійського океану. Противником поширення НАТО є такий відомий американський спеціяліст від російських справ, як сам Дж. Кеннан, як також відомий часопис „Ню Йорк Таймс".

Вони репрезентують і активно формують важливу частину теперішньої американської публічної опінії та є до деякої міри також провідними прихильниками історичного ревізіонізму супроти Росії, так як якоїсь нової ідеї в академічних колах, як, наприклад, „деконструктивізму" в теперішній літературі. Кінчаючи, можна сказати, що вище згаданий історичний ревізіонізм викликав назагал дуже прихильну реакцію серед певних американських еліт (із якою треба всім числитися), які стали чомусь дуже оптимістично переконувати щодо лагідности російського „медведя" сьогодні.

Тут можна собі пригадати попередні „ревізіоністичні", якщо можна їх так назвати, епізоди в Америці: оптимістичне переконання, що кровожадний Сталін нагло підчас Другої світової війни перемінився у добрягу, „вуйка Йосипа". Дальше — вперте замовчування усякої згадки про голод в Україні у 1933 році та про масакру польських старшин у Катині, аж до цілком недавних часів, коли прийшла нарешті „перестройка". Все це можна пояснити намаганням зберегти „політичну коректність" зі сторони т. зв. „мідій" та певних політичних і академічних кіл.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Іларіон Чолган

Незвичайний вечір поезії

Із провалом Совєтського Союзу та проголошенням назалежности України відкрилися двері в Европу та в Америку не тільки для політичних і економічних зв'язків, але й також для культурного обміну, для експорту наших музик, співаків, танцювальних ансамблів, для експорту нашої літературної і наукової продукції. Письменники і науковці України, які до 1991 року були за „залізною завісою", тепер можуть виїздити за кордон і шукати контактів з літературним і мистецьким світом.

Панує загальна опінія, що в нашій літературі поезія, ще до епохи сталінського терору, стояла на рівні світової поезії. Цей стан повертається і тепер, після шести років незалежности України і незалежности нової, вільної духом поезії. Тепер літературні кола Европи і Америки відкривають з подивом нашу сучасну поетичну творчість. Низка молодих поетів (а ще більше поетес, бо і тут наші жінки ідуть попереду) відвідують американські і канадські університети, здобувають там фулбрайтівські й інші стипендії та виступають зі своєю творчістю перед літературним чужинецьким світом. Переклади їхніх творів появляються в літературних журналах і антологіях, і навіть окремими книжками, як, наприклад, переклади Володимира Діброви, Василя Голобородька, Наталки Білоцерківець, Олега Лишеги, Оксани Забужко й ін. Цей процес триває. Подією 1996 року була поява в ЗСА англомовної антології сучасної поезії й прози України п. з. „Із трьох світів" (18 авторів, 280 сторінок). Все це безперечно є успіхом нашої літератури, її виходом на світову арену.

Іншою формою контакту літератури з публікою — це вечори поезії, живого слова, мистецького читання. Ця форма передає, може, ще сильніше, чар і єство поезії, ніж особисте читання наодинці. Такою імпрезою акторського читання був вечір поезії п. з. „Теплиця" — поезії „про серце і про дім" у виконанні Мистецької Групи „Яра" в Українському Інституті Америки в Ню Йорку. Діяльність цієї театральної групи під мистецьким проводом Вірляни Ткач добре відома нам тут та відома і в Україні. Починаючи першою виставою в 1990 році, Мистецька Група „Яра", яка є одним із постійних ансамблів у експериментальному театрі „ЛяМаМа" в Мангеттені, щороку дає ориґінальні театральні постановки на теми зустрічей духовости Сходу і Заходу. Ось назви вистав: „Світло зі сходу" (1990 р.), „Вибухи" (1992 р.) про чорнобильську катастрофу, „Сліпий зір" (1993 р.), про мандрівку поета Ярошенка до Японії і Бурми, „Лісова пісня Яри" (1994 р.), „Водопад — Відблиски" (1995 р.), „Норовливий вітер" (1996 р.) та „Віртуальні душі" (1996-97 рр.). Останні дві вистави створені під впливом бурятського етносу і музики. Спектакль „Віртуальні душі" поставлений в стилі опери і є поєднанням містичних елементів з найновішою технікою комп'ютера. Цю експериментальну постанову Група „Яра" демонструвала на фестивалі „Мистецьке Березілля" в березні ц. р. у Києві і повторила її у Київському Молодечому Театрі. Як було подано в „Свободі" з 8-го травня ц. р., „цей виступ на фестивалі пройшов надзвичайно успішно і стрінувся з повним признанням публіки й організаторів".

На вечорі поезії „Теплиця" 16-го травня ц. р. (до речі, це вже був шостий вечір поезії, що їх влаштовує Група „Яра") були виконані акторами твори десятьох поетів сучасної України, у двомовному читанні, на зміну поукраїнськи і англійськи. Були це поезії Б. І. Антонича, Сергія Лавренюка, Миколи Воробйова, Олега Лишеги, Оксани Забужко, Людмили Таран, Марії Ревакович, Оксани Батюк, Вікторії Стах і Вірляни Ткач. Читали талановиті актори: Ричард Ейбрамс, Забріна Ґуевара, Дейвид Кімо Іґе, Ксеня Пясецька, Дженніфер Рон, Ольга Шуган, Гродон Синн, Дженніфер Воллерман, у трьох творах виступала співачка Мар'яна Винницька. Деякі поезії озвучив здібний

(Закінчення на стор. 3)

На фото (зліва): О. Забужко, Соломія Павличко і Наталія Білоцерківець.

Д-р Іван Заяць

Мій батько

I

Щоб зрозуміти характер і вчинки мого батька, д-ра Юліяна Заяця, треба знати обставини, в яких він виростав. Політичні, економічні обставини та люди, з якими мій тато стрічався, мали вплив на вироблення його характеру, його амбіцій та часто і його поступування. Тому, пишучи про мого батька, буду описувати і тогочасні політичні події та згадуватиму людей, з якими між тато стрічався.

Мій прапрадід був кріпаком, який у наслідок Весни Народів в Австро-Угорщині у 1848 році став вільною людиною. Прадід Михайло Заяць вже виростав „вільним селянином". Свого єдиного сина Симеона післав до „німецької" гімназії у Львові, відтак до Богословської Семінарії, а студії Симеон Заяць закінчив у Львівському Університеті. Перед висвяченням мій дідо Симеон одружився з Йоанною Дольницькою, донькою о. Августина Дольницького і Юліяни з Літинських. Моя бабуня Йоанна мала трьох братів — Антона, суддю Найвищого суду у Відні і радника цісарського двору (гофрат), Івана — генерала австрійської армії, та Льва Дольницького — директора гімназії в Коломиї. Ці роки були початком відродження Галицької Руси, час, коли з „хлопа і попа" починала народжуватися наша інтеліґенція.

У моїх дідів було одинадцятеро дітей, з яких лише семеро дожило зрілого віку: д-р Теодозій, адвокат; Теофіль — директор канцелярії Народного Дому у Львові; мій батько д-р Юліян; о. Леонтій — катехит; Мирон — теолог (не висвятився) — книговод Польміну; Іван — механічний інженер, та дочка Олександра, замужем за суддею Семеном Білінкевичем.

Мій батько народився 30-го травня 1880 року в Бугутині, де мій дідо був тоді парохом. Народну школу закінчив Юліян у Ходорові, де о. Симеон Заяць тоді вже був парохом. Маючи 10 літ, мій батько вступив до державної „німецької" гімназії у Львові, яку закінчив з відзначенням 1899 року. Батько згадував, що, коли здавав матуру, панувала ще „аксіома" фізики, що тіло тяжче від повітря і літати не може. Чотири роки пізніше відбувся перший лет братів Вілтбера і Орвіля Райтів. Цей факт спрямував його на шлях роздумувань філософічних, вкінці до його нотаток теософічних. По матурі вступив він у Львівський Університет (тоді називався Університет цісаря Йосифа II; за польської окупації між війнами — університет Яна Казімєжа; тепер Університет ім. Івана Франка). Під час „сецесії" українсько-руських студентів в 1902 році перенісся він на студії до Кракова в Ягайлонський університет. Після закінчення українсько-польського непорозуміння повернувся на студії до Львова, які закінчив докторатом „кум авспіціїс Імператоріс".

Ще під час докторських студій мій батько був асистентом університету при катедрі проф. Стебельського, який постарався для батька державну стипендію „цур Гераусбільдунг дер університетс леркрафте" для студій римського права в університеті Кайзера Фрідріха в Берліні. Працюючи на семінарі проф. Кіблера, на основі студії староримських джерел і папірусів (єгипетських) підготовив докторант Юліян габілітаційну працю „Юс Юрандум ін літе", прийняту факультетом Берлінського університету, яку пізніше оборонив в університеті у Львові. Габілітаційним професором був д-р Хлямтач, кореферентом — проф. граф Понінський. Номінацію на доцента вислано до Міністерства освіти у Відні.

Батько одружився на 27-му році життя (31-го жовтня 1907 р.) з Фалиною Павецькою. Дідо, д-р Лев Павецький, був адвокатом, нащадком старої шляхетської родини, гербом яких спочатку був „Прус" (походив з 1029 року), а після битви під Жовтими Водами, очевидно, не по боці гетьмана Богдана Хмельницького, цей герб підвищено до гербу „Радван". Родина Павецьких мала три гілки. Гілка, що мала маєтки на Україні, зукраїнізувалася. Стрийко діда Антін Павецький був нотарем у Львові, започаткував першу нашу газету „Галичанин" та був одним з фундаторів Народного Дому у Львові. Моя бабуня Євгенія була дочкою о. Омеляна Огоновського, лінґвіста та історика літератури, професора університету у Львові, автора монументального твору про українську літературу; він був також головою „Просвіти".

Після Першої світової війни поляки пропонували батькові, д-рові Юліянові Заяцеві, катедру римського права у Варшаві або в будь-якому університеті на польській території, тільки не у Львові, де „звільнено" всіх професорів та доцентів українців, і взагалі знесено усі катедри українською мовою. Пляном тодішнього польського міністра освіти Владислава Ґрабовського було не допустити українську інтеліґенцію на вищі посади з наміром денаціоналізації українців. Мій батько цей намір відчув і зрозумів, і тому відмовився виїхати в Польщу. Натомість став професором Українського Тайного Університету.

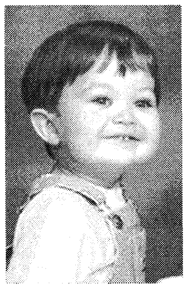
По одержанні докторату в 1907 році вступив мій батько до Генеральної прокураторії (Фіскус) у Львові. Ту службу переривав трикратно в літах 1908 до 1910 з приводу габілітаційних студій у Берліні. 1914 року був мобілізований до австрійської армії, одначе продовжував виклади балістики, спочатку в кадрі у Мадярщині, потім у Тиролю, а вкінці був в Деріґірунґштелле на італійському фронті в Роверетто, в ранзі капітана. 1919 року відмовився присягати польським окупантам Галичини, волів працювати у адвоката д-ра Коса в Комарні. Після признання Галичини Радою Амбасадорів у 1923 році Польщі, повернувся до Генеральної прокураторії, де, спочатку як радник, відтак як надрадник, працював до 1937 року, коли то іменовано д-ра Юліяна Заяця президентом — суддею Найвищого Трибуналу адміністраційного у Варшаві. Будучи в Генеральній прокураторії, став він експертом церковного права, патронату тощо. Коли Польща заключила Конкордат з Римом (1925) і держава перестала заступати інтереси Церкви, Митрополит Андрей Шевптицький звернувся до батька, щоб він став радником Митрополичої Консисторії і особистим правним дорадником Митрополита. Будучи дорадником Митрополита і радником Прокураторії, д-р Ю. Заяць писав правні поради для цілої епархії, не не мав права виступати в судах в обороні, проте давав писемні поради адвокатам, писав для них скарги, відклики та апеляції, базовані на знанні кононічного кодексу та на приписах льокального церковного права. В справі оборони священиків, переслідуваних польською владою, батько тісно співпрацював з єпископом, Владикою Іваном Бучком, та редаґував скарги Митрополичої Консисторії до польського єпископату, вимагаючи екскомунікувати тих, хто знущався над нашими священиками. Такі знущання найчастіше відбувалися під час церковних та державних свят. Польський єпископат звичайно збував ці скарги мовчанкою. Тоді писано скарги до Нунція Папи у Варшаві, а коли і той не реаґував на скарги Митрополита, батько уложив меморандум до Папи, а повіз скаргу особисто до Риму Владика І. Бучко. Так і меморандум до Ліґи Націй у справі переслідування українських священиків і їх побиття під час пацифікації застряг в актах Ліґи.

(Продовження буде)

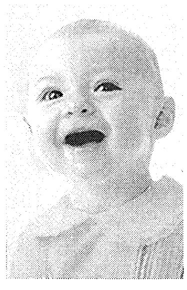
Нові члени Українського Народного Союзу

(Зліва до права): Петро Юрко ДеЛаліо і Михайло Марко ДеЛаліо, діти Дарії Пришляк ДеЛаліо і Стефана ДеЛаліо, нові члени 277-го Відділу УНСоюзу в Гартфорді, КТ. Записали своїх дітей Петра і Михайла в члени УНСоюзу мама Дарія Пришляк ДеЛаліо і тато Стефан ДеЛаліо.

Микола С. Кохан, син Стефана і Христини Кохан, новий член УНСоюзу 307-го Відділу імени Митрополита А. Шептицького в Бостоні, Ма. Вписали свого внучка Миколу в члени УНСоюзу бабця Романна і дідо Володимир Михайлів.

Зенон Деметрій Дробоцький, син Камил і Олеся Дробоцького, новий член УНСоюзу 417-го Відділу в Джеферсонвіл, Кензас. Вписали свого сина Зенона в члени УНСоюзу мама Камил і тато Олесь Дробоцькі.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

У НІМЕЦЬКОМУ МІСТІ КЕЛЬН, в середу, 18-го червня, на 85 році помер відомий російський вчений, автор, дисидент і шанована особистість оборони людських прав у Совєтському Союзі 1970-их років Лев Копелєв. Проживав він у Німеччині разом зі своєю дружиною Раїссою Орловою від 1980 року, коли еміґрував і був позбавлений совєтського громадянства комуністичною владою. Гайнріх Бель, знаний німецький письменник і близький приятель, привітав з радістю їх у рідному Кельні, а німці уважали Л. Копелєва героєм за його 10-річне перебування в совєтських концентраційних таборах за те, що у 1945 році намагався зупиняти російських солдатів від грабіжей і насилування жінок на зайнятих ними німецьких територіях. Л. Копелєв народився у Києві 9-го квітня 1912 року в родині середньо заможній родині російських жидів. Почесне гронадянство Німеччини Л. Копелєв і його дружина отримали 1981 року.

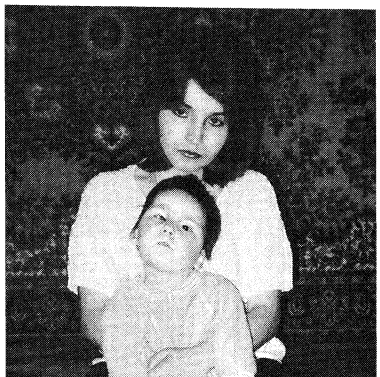
Нехай Господь вас винагородить сторицею

З такими побажаннями звернулись рідні на сторінках нашої газети до всіх тих, які стурбовані долею маленької Христинки Ковтун, яка при народженні була ушкоджена та залишилась калікою. Христинці тепер 4-ри рочки, але досі воне не тримає голівки, не може самостійно сидіти, стояти чи ходити. Вона також не говорить, а постійні конвульсії загрожують її здоров'ю.

Родина перебуває у важкому матеріяльному стані, бо працює тільки один батько, котрий по кілька місяців не отримує заробітної платні, а коли щось і виплатять, то цього в ніякому випадку не вистачає на оплату навіть їхньої однокімнатної квартири. Родина постійно перебуває у тяжкому матеріяльному стані та немає чим оплатити ліків і лікування. Тому батьки Христинки звертаються до людей доброї волі з проханням допомогти та щиро дякують всім тим, що вже відгукнулись на їхнє прохання. Адреса для пожертв Ukrainian Credit Union, 1729 Cottman Avenue, Philadelphia, Pa. 19111 (for Chrystyna Kovtun), Acct. 82-82-1.

Друкуємо наступну листу тих, що відгукнуитись на прохання допомогти та прохаємо Господа, щоб винагородив вас сторицею.

По **143.10** дол. — Освітня фундація П. Яцика з Канади (200 кан. дол.); по **100** дол. — Анна Ринарук; по **71.40** дол. — Domar Travel (100 кан. дол.); по **50 дол. —** Марія Пришляк, Марія та Іван Заляско, Олена Карпеніч; по **40** дол. — Богдан Коваль; по **30** дол. — Анатолій Мікіріян, Олег Бондаренко; по **25** дол. — Арон Рябой і фірма з Амстердам Н.Й. через місцеву православну церкву; по **20** дол. — Христина Цебріч і Анатолій Різзо, Марія Мосяк, Михайло Федицький, Іван Шуйко, Люба Лучко і Лізі, Ріва Каплуновская; по **15** дол. — Р. Шевченко, Анна і Степан Бикоші; по **10** дол. — Ґеня і Лев Смолярі, Микола Децький, невідомий банк, о. Яновський; по **5** дол. — Анна Мартинюк.

Мама Олександра і Христина Ковтун.

У СЕРЕДУ, 18-ГО ЧЕРВНЯ, Верховний суд Росії зовсім відкинув, без права апеляції, оскарження на президента Боріса Єльцина, внесене на розгляд суду, його колишнім особистим охоронцем і близькою довіреною особою впродовж 10-ти років. Александер Коржаков оскаржив Б. Єльцина у знеславленні його „чести та гідности" не тільки тим, що він звільнив його від обов'язків свого охоронця, але тим, що він також звільнив його з військової служби. Верховний суд відкинув звинувачення А. Коржакова та наказав йому заплатити 1,400 дол. за судові видатки. Від часу його звільнення А. Коржаков постійно обіцяє відкрити нові факти про корупцію на найвищих урядових становищах, але досі цього не зробив. Крім того, він постійно голосить, що побоюється за своє життя, бо Кремль хоче його примусити замовкнути.

Чи справді...?

(Закінчення зі стор. 1)

автора та за її старанням дістаємо інформації про родину А. Паламара, як і ексклюзивне інтерв'ю для нашого щоденника.

Дивним збігом обставин одне інтерв'ю з автором було поміщене на сторінках газети під такою назвою, як наша, „Свобода" в листопаді минулого року. На її шпальтах в Тернополі друкувалася також ціла книжка і тому не диво, що вона мала вже в Україні такий широкий резонанс. Яке буде враження читачів із ЗСА, покаже майбутнє. Ю. Лєх розповідає, що зацікавлення тут книжкою велике і вона має багато запитів та розмов на цю тему.

Це спонукало її до того, щоб передати цю книжку до розпродажу і за нашим посередництвом звернути увагу на цікаву появу відомого мецената і видавця Маріяна Коця, який вже зв'язався із автором.

А покищо відбулася при помочі „факсу" розмова із А. Паламарем, яку передаємо читачам.

— В чому вбачаєте найбільшу загрозу незалежності України і чи є реальні можливості її запобігти?

— Найбільша загроза в нас самих. Це загроза розповзання роз'єднаного, знищеного чужими імперіями народу на всі чотири сторони світу. Того самого розповзання, яке розпочалося ще за Батия і Хмельницького і привело до 700-літнього занепаду України. Цей смертельний процес триває.

— Чи є достатньо в Україні людей, котрі усвідомлюють собі це?

— Коли йдеться про число таких людей, то їх багато, але явно не досить для створення критичної маси, яка б зрушила суспільство в правильному напрямку.

— Чи є в Україні політичні партії, які є здатні повести нарід цим рятівничим напрямом?

— П'ять років самостійности замало для формування таких партій. В Україні покищо є купка „харизматичних лідерів", котрі спритно розхапали і зареєстрували назви партій, оточили себе про людське око гуртами „вірних" прибічників, хоча більшість з них мають смутне уявлення про політичну суть власних партій. Їхня популярність у позбавленого в значній мірі оплати населення, звісно, дуже низька. Хоча б з огляду на те, що серед їхніх членів чимраз більше колишніх совєтських функціонерів, а то й каґебістських сексотів, відвертих ворогів переходу на західний індивідуальний спосіб господарювання, приватизації землі (як, наприклад, Аграрна Партія, що ще на ноги не звелася, а вже проголосила „вето" на земельну реформу Президента Л. Кучми). Хіба такі люди спроможні збудувати державу?

— Чому ви так критично, навіть безжалісно ставитесь до своїх же людей, до українців? Правду кажучи, це не ставить ані вас, ані їх у доброму світлі в очах людей інших народів, що глядять на нас.

— Розумні люди мене зрозуміють. Ніхто, ніколи не бився за волю в білих рукавичках, дипломатичними реверансами та компліментарним самозахоплюванням. І ми не можемо нині, якщо ми розумні люди, рівнятися до народів, що давно і мудро улаштували своє життя. Як доростемо від рівня колгоспного до рівня аристократичного, шляхетного, французів чи англійців, які на нас дивляться, або бодай португальців, отоді будемо мати право казати собі компліменти. Але до цього ще дуже далеко, як не жаль. І є загроза взагалі не дорости...

— Чи ви вважаєте, що ваша книжка може змінити щось на краще?

— Розраховувати на великий успіх було б наївно. Але я не можу мовчки дивитися на ідіотичну байдужість українців і в рідній землі, і в діяспорі, які заспокоїлись на тому, що Бог дав нам незалежність, то нехай Бог і сам нею переймається, а ми підемо на базар, до шинку, до куми. Жаль дивитися на цей бідний нарід, на його півтваринне існування в центрі Европи. Не я своєю книжкою, а він сам ганьбить себе перед світом. І ми покликані спинити цю ганьбу. Такою ось книжкою. Бодай на крок...

Чи зрозуміють читачі книжки інтенції автора та не візьмуть йому за зле критичних завваг про нас самих, — побачимо в майбутньому. Добре, що маємо нагоду познайомитися з його думками, з цією гіркою правдою, яку він кидає нам увічі і може дещо таки взяти до уваги, бо це дуже, а дуже для нас на потребу!

Книжка А. Паламаря є в книгарні „Свободи" і можна її замовити за 14 дол. і 2 дол. за пересилку.

ПОДІЇ

ДОПОВІДЬ М. ЖУЛИНСЬКОГО

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь академіка, директора Інституту Літератури НАН України, депутата Верховної Ради України Миколи Жулинського на тему „Мовна політика України". Доповідь відбудеться у суботу, 28-го червня, в НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку. Початок о год. 5-ій вечора.

ВИСТАВКА КАРТИН Я. ВИЖНИЦЬКОГО

Гантер, Н. Й. — Тут у неділю, 6-го липня, відкриється XXV виставка найновіших картин мистця Ярослава Вижницького. Виставка проходитиме протягом літнього сезону у власній ґалерії автора. Відкриє її скульптор Зенон Голубець. Телефон для інформацій (518) 263-4507.

ЗБОРИ КУПО ТА СЕСІЯ IV ПЛАСТОВОГО КОНҐРЕСУ

Іст Ганover, Н. Дж. — Головна Пластова Булава повідомляє, що 13-ті збори Конференції Українських Пластових Організацій і Перша сесія Четвертого Пластового Конґресу відбудуться тут від 11-го до 13-го жовтня ц. р. в готелі „Рамада", 130 дорога ч. 10 захід в Іст Гановері, Н. Дж. Програма поміщена у „Свободі", ч. 118 з 21-го червня ц. р. Нічліг слід замовляти у вищезгаданому готелі особисто, тел. (201) 386-5622, факс (201) 386-5724.

УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ — ДО УКРАЇНСЬКИХ ЛІТНІХ ТАБОРІВ!

Отримали нагороди УНСоюзу

Владика Іннокентій Лотоцький разом із абсольвентами Української Школи Непорочного Зачаття у Воррені, Миш., (зліва): Олександер Б. Гайдукевич, Катерина М. Корб'як та Іван Г. Фединський. В часі 35-их ґрадуаційних церемонії цієї школи в неділю, 1-го червня 1997 року, всі три абсольвенти, члени Відділів УНС Округи Дітройт, отримали нагороду Українського Народного Союзу.

Появилися нариси Л. Палій португальською мовою

Джерзі Сиі Н. Дж. (О.К.) — Вже довгі роки відома письменниця і перекладач Віра Селянська-Вовк працює в Бразилії в ділянці популяризації української літератури, видаючи ряд творів португальською мовою у власному перекладі.

Недавно появилася чергова книжечка із серії „Писанки" під назвою „Luzes na Agua" („Світла на воді") із нарисами Ліди Палій, а саме „Світла на воді", „Казка про Кукалкана", „Станція Сон-Дитинство", „Терпилівка" і „Спектакль", що входять у збірку під цією ж назвою виданою Об'єднанням Українських Письменників „Слово" в 1985 році.

Португальський переклад п'ятьох із цих нарисів виданий в 1997 році в Ріо де Жанейро у чепурній формі із світлиною Л. Палій та короткою статтею перекладачки про авторку, а прикрашений він відомими кольоровими витинанками Віри Вовк, з яких вона вже добре відома.

У серії „Писанка" появилися досі переклади творів Василя Голобородька, Івана Драча, Миколи Воробйова, Валерія Шевчука, Ігоря Калинця, членів „Нюйоркської групи" і тепер в 1997 році Ліди Палій.

Тепер Віра Вовк підготовляє вже чергове видання перекладів, яке називає „трираменним свічником", а в ньому будуть твори Симоненка, Стуса і Світличного.

Перекладацька праця Віри Вовк є справді унікальна, коли йдеться про познайомлення південноамериканського літературного світу із сучасною українською літературою.

Незвичайний...

(Закінчення зі стор. 2)

композитор Генджі Іто. Англійські переклади поезій з України були в більшості зроблені Вірляною Ткач і Вандою Фибс — обидві є лавреатами Фонду перекладів національного театру та Аґні премії. У програмі цікавою точкою була рецитація семи мінімалістичних японських поезій, давніх (X століття) і модерних авторів.

На закінчення справжнього мистецького вечора виступила Сандра Алперт, яка передала від Фундації гльобального зобов'язання: мистецтво для миру у світі премію за поетичну творчість Оксані Забужко з Києва. В. Ткач прийняла нагороду і прочитала листа подяки від лавреатки.

Оксана Забужко — відома поетеса в Україні і в Америці, де вона стажувалася в університетах Гарварду, Піттсбургу, Пеннстейту. Минулого року тут вийшла книжка її поезій в англійському перекладі "A Kindgom of Fallen Statues". В Україні в 1996 році появилася повість О. Забужко „Польові дослідження з українського сексу", бестселлер, що викликав сенсацію. Один із віршів, прочитаний на вечорі Мистецької Групи „Яра", є немов епілогом до цієї повісті:

А все-таки я Вас любила,
любила, любила!..
І це не минає — хіба осідає на дно...
Я Вас у собі, мов коштовну карафку, розбила —
І душу, як білий обрус, просочило щемливе вино!
Ви колір дали моїм мислям, а образам — тіло,
Заставшись лиш шумом, як море у мушлі в ушу...
...А як там насправді було —
то яке кому, Господи, діло!
Важливо — як буде.
А буде — як я напишу.

З Києва доходять вістки, що поетеса стала на чолі українського феміністичного руху. Цей вірш є її кредом і викликом чоловічому родові. Але це, як то кажуть, вже інша тема.

Ділимося сумною вісткою, що по тяжкій але короткій недузі відійшов від нас у п'ятницю 20-го червня 1997 р. на 82-му році життя мій найдорожчий МУЖ

бл. п.

ІЛЬКО ЯВОРСЬКИЙ

нар. в селі Матковім, пов. Турка-Бойківщина

ПОХОРОН відбудеться в середу 25-го червня о год. 9-ій рано в похоронному заведенні Насевича при 109 East Tabor Rd. у Філядельфії, Па., а о год. 10-ій рано в церкві Христа Царя.

Тлінні останки будуть перевезені на цвинтар Пречистої Діви Марії на Факс Чейс.

Горем прибита:
дружина — ІРИНА

Вічна йому пам'ять!

Замість квітів на могилу прошу складати датки на Т-во Інвалідів у Львові.

Львівський Театр ім. Заньковецької ставив оперету „Шаріка" в Пармі

Передовсім завдяки зусиллям і старанням енергійної Катерини Немири, керівнички одинокої української одногодинної суботньої радіо-програми в Клівленд — Пармі, Львівський Академічний театр ім. М. Заньковецької прибув на ґастролі по більших містах ЗСА. З циклю своїх поїздок ансамбль ставив у травні ц. р. в Пармі „Наталку Полтавку" І. Котляревського, а 10-го червня оперету Ярослава Барнича „Шаріка". Вистави в обох випадках відбувалися в залі української католицької церкви Св. Покрови в Пармі.

„Шаріка" почалася біля 7:30 вечора. Треба згадати, що її композитором був проф. Ярослав Барнич, колишній житель та дириґент чисельного репрезентативного хору ім. Шевченка в Клівленд — Пармі. Я. Барнич потрафив цілу громаду піднести на високий мистецький п'єдестал і своїми виступами з хором на концертах та радіо, операми, як, наприклад, „Запорожець за Дунаєм" та іншими, зачаровував не тільки слухачів українців, а й чужомовного американського світу. Проф. Я. Барнич в свойому дуже продуктивному музичному житті створив ще оперети „Гуцулка Ксеня", „Дівча з Маслосоюзу", та „Пригода в Черчі". Ця подивугідна людина написала безліч обробок для хорів, оркестри, театральних п'єс, сольоспівів та пісень. Його називали „професором на колесах", бо багато роз'їжджав по різних місцевостях України, а з браку вигідних умовин компонував на цитрі. Він може бути прикладом гармонійного патріотичного поєднання творчої музичної діяльности з національно-громадською. Між іншим, ансамбль вже підготовляє наступну опе-рету Я. Барнича „Гуцулка Ксеня". Обидві оперети дописали фреквенцією слухачів у всіх їх виступах у ЗСА, але спеціяльно в опереті „Шаріка" в Пармі. Таке активне відвідування вистави обумовлене двома засадничими аспектами: перфектним, професійним виконанням ролей всіма акторами і сантиментальною струною відносно її творця Я. Барнича, який довгі літа проживав, працював і помер та похований на кладовищі української католицької церкви св. Андрія в Пармі. Похвальним є, що появилася естетично оформлена програмка з довгим життєписом про Я. Барнича, імена артистів історичний опис театру ім. Заньковецької, ролі та імена акторів з оперет „Наталка Полтавка" і „Шаріка". На жаль, не можна було запримітити короткого змісту (лібретто) та дієвих сцен оперети, а це дуже придалося б у ході дієвих виступів на сцені.

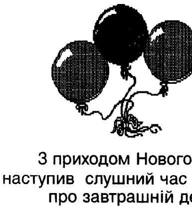
Режисер Федір Стригун трохи відійшов від оригінальної постановки та змісту Я. Барнича. Ф. Стригун є інноватором та ініціятором нової постановки зі змінами від оригіналу, може тепер більше пристосовану до інших обставин та широкого кола слухачів, може, більше сприємливу і зрозумілу для молодого покоління. Також, якщо ходить про додаткові зовнішні ефекти, як, наприклад, вихід зі сцени деяких акторів на залю, вибір когось з публіки і з ним обніматися та танцювання, то я цих практик не переборщував би. Зрештою, гра акторів була професійною, на високому мистецькому рівні. Сам ляйтмотив, себто провідна думка, не загубилася і була належно підкреслена та ця обставина уділялася та передавалася слухачам. Мадярон Ференц Деркач, в особі Е. Федорченко, в кінці разом з донею Шарікою сходять з мильної дороги мадярофільства і вертають до свого рідного, українського кореня. Також в опереті перемагає нитка правдивої любови молодят — Шаріки і поручника кінноти Степана Балинського, в особах О. Бонковської і Я. Мука. Тут підкреслена апотеоза чистого кохання. Ролю барона грає сам режисер Федір Стригун. Дуже добре вив'язався зі своєї ролі чура поручника Балинського Клим. Він залицяється до всіх дівчат, включно з молодою вдовичкою Лідією Кусницькою, в особі Л. Нікончук та підстаркуватою сестрою Деркача Ірмою, яку грає народна артистка України Т. Литвиненко. Ролю прислуги Марійки грає І. Підлипна. В опереті багато танців і пісень гармонійно-мельодійного жанру. Слухаючи ці чудові шедеври музики і співу Я. Барнича, поринаємо в інший, кращий світ, згадуємо минуле, і нас огортає якась дивна ностальгія і туга. Хоч би згадати такі незабутні пісні, як „І снилося вночі дівчині", „Шаріко, Шаріко", „Затужиш ти за мною", „Прийде ще час", „Накрила нічка" та інші.

Вокально в солях, дуетах і ґрупових партіях ансамбль вив'язався бездоганно, я сказав би, краще, як у „Наталці Полтавці". В артистів добра дикція, не відчувається зайвої форси, співають мелодійно і чисто. Акустика на залі була належна. При кінці вся публіка щирими аплявзами та повстанням з місць ентузіястично вітала акторів зі Львова. Під стіною на столах можна було оглянути експонати, вишивки і пластинки ансамблю та набути їх на пам'ятку. Актори виходили на залю і веселилися та танцювали з публікою. В перерві можна було скористати зі смачного буфету. Режисер Ф. Стригун передовсім передав привіт з України від цілого ансамблю та дякував Катерині Немирі за зорганізування ґастроль у ЗСА, а іншим за поміч і зрозуміння та запросив усіх на їх виступ у Львові, оперету „Гуцулка Ксеня". Діти та поодинокі слухачі обдаровували артистів квітами і побажаннями. В свою чергу Ф. Стригун запросив на сцену присутню на залі доню Я. Барнича, мисткиню слова Ірену Дубас. Вона зложила на руки Ф. Стригуна щирі побажання успіхів та згадала її присутність у Львові на опереті „Шаріка", обіцяла приїхати до Львова на оперету „Гуцулка Ксеня". Режисер Ф. Стригун запросив на сцену й Катерину Немиру. Вона знову, з притаманною їй вервою, дякувала ансамблеві за успішні концерти та бажала щастя на майбутнє. Парох церкви Св. Покрови о. Іван Чировський бажав ансамблеві успіхів на хвалу Бога і України. Між іншим, годиться зазначити, що парафіяльна заля була дана до вжитку ансамблеві на дві вистави безкоштовно, на що публіка зареаґувала оваційно та з аплявзом. Хочу також підкреслити, що ансамбль покористувався нагодою, хоча дуже обмеженим часом і відвідав деякі культурні надбання нашої громади — Культурний город, де віддав шану при пам'ятнику Лесі Українки, кладовище при церкві св. Андрія, де похований проф. Я. Барнич з дружиною зі славного роду Рубчак, а також частину цвинтаря, де спочивають колишні воїни УПА, з пам'ятниками та саму церкву св. Андрія. О. Лев Тимків особисто показував їм церкву. Гості відвідали і український православний собор св. Володимира, де їх щиро приймали. Я впевнений, що ансамбль був мило вражений щирістю та зрозумінням нашої діяспори для них, бо ми всі є діти одної матері — України. Шкода, що з причин економічно-соціяльних злиднів в Україні ансамбль не одержує субсидій та належної фінансової підтримки, але в Бозі надія, що часи зміняться і запанує лад та „братолюбіє". Щасти Боже!

Д-р Володимир Боднар

Українських дітей — до українських літніх таборів!

Пам'ятаймо про Україну!
СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
Безробіття досягло 33 відсотки
Б. КЛІНТОН ЗАТВЕРДИВ БЮДЖЕТ ПЕНТАГОНУ
Данія ратифікувала угоду про співпрацю між Україною та Европейським союзом